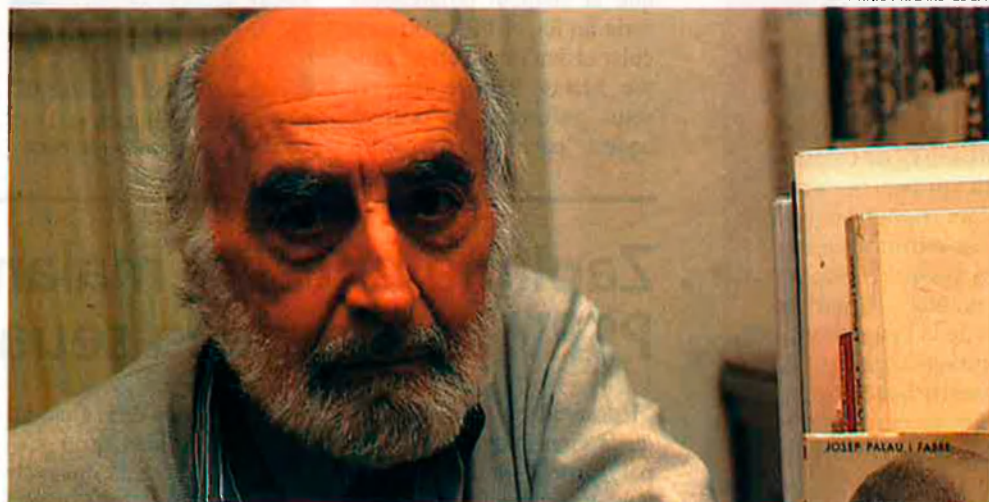

Palau i Fabre, de l'exili a la consagració

El Premi d'Honor de les Lletres Catalanes, que concedeix Òmnium Cultural, ha estat per Josep Palau i Fabre, poeta, dramaturg i assagista especialitzat en l'obra del pintor Pablo Picasso.

AGUSTÍ PONS

Josep Palau i Fabre es va autoexiliar a París, l'any 1945, i no va tornar a Catalunya fins quinze anys després. L'any 1945 havia ja escrit alguns dels poemes més provocatius dels seus *Poemes de l'alquimista* i, especialment, "La sabata" on declara que l'home plora pel sexe i que ha trobat l'amor en una dona barata. Si bé aquests versos mai no li van fer perdre la consideració d'aquells que aleshores ja eren els seus amics —com Joan Triadú o, posteriorment Albert Manent, membre del jurat que aquest any li ha atorgat el Premi d'Honor— el fet és que, per a Palau i Fabre, l'atmosfera de Barcelona s'havia tornat irrespirable; per allò que d'ell es deia i per allò que ell mateix feia —o deien que feia: obrir el balcó i sortir a cridar "Mori Franco, Visca Catalunya" en ple-

Josep Palau i Fabre és l'autor de 'Poemes de l'alquimista', un dels llibres més intensos i suggestius de la poesia catalana contemporània.

na matinada, per exemple. A París, Palau i Fabre coneix Maurice Nadeau —l'historiador més important del surrealisme—; Antonin Artaud, a qui visita a l'hospital psiquiàtric on passa els darrers mesos de la seva vida; Octavio Paz —a través de la Casa de Mèxic, de la qual Palau i Fabre en va ser secretari—; i Juan Goytisolo, que li dedica uns elogis no gens tòpics en un dels volums de les seves imprescindibles memòries.

Més vinculada a Baudelaire i a Maragall que al simbolisme neoucentista que practicaven molts dels seus contemporanis, la poesia de Palau i Fabre és, fonamentalment, iniciàtica. Es tracta de descobrir què hi ha darrere del poema o, per dir-ho més exactament, si el poema ens pot portar més enllà de la percepció habitual de les paraules. El poema, doncs, com

la vida, només és una aparença i és el poeta, com un nou alquimista, el qui intenta descobrir la resposta a les preguntes més profundes, i més elementals: la vida, la mort, el sentit de l'existència. El mateix poeta, però, reconeix que, després de quinze anys de recerca, el resultat ha estat decebedor. I, de fet, deixa d'escriure poesia, si bé deixant per a sempre més un dels llibres més intensos, més plens, més suggestius de la poesia catalana contemporània com és *Poemes de l'alquimista*, permanentment reeditat. I que inclou alguns poemes fonamentals, com el "Cant espiritual", rèplica del de Joan Maragall que els seus pares, com tantes altres famílies catalanes, tenien penjat a la paret del dormitori.

La seva dedicació a la vida i obra de Picasso ha estat tan

obsessiva, tan vocacionalment exhaustiva, com ho havia estat abans la seva poesia. Fins ara, Josep Palau i Fabre ha publicat prop d'una vintena de llibres sobre aquell gran monstre artístic i ha esdevingut un dels màxims experts mundials, si no el més reconegut, a l'hora de dictaminar la falsedat, o no, d'una obra picassiana. També és important el seu vessant com a traductor —de Rimbaud, naturalment— i com a contista, i home de teatre —amb una *Electra* reconeguda unànimement— i com a assagista dels seus propis poemes. Palau i Fabre ha viscut només per a la literatura, per a la seva obra literària, amb un despullament total de tot allò que l'apartés de la missió que s'havia proposat. I el més important: ha bastit una obra que prestigia la literatura catalana.